

Helena Särkijärvi m.fl.:s motion om att Pargas stad ska söka titeln Stad för rättvis handel, Fairtrade City (Sfmge 14.5.2019 § 47)

437/04.04.01/2019

Stadsfullmäktige 14.05.2019 § 47

Beslut

Stadsfullmäktige antecknade följande motion för kännedom:

"Närmare 80 % av finländarna anser att man inte ska använda skattemedel för att köpa produkter som har producerats med barnarbete eller på ett sätt som på något annat sätt kränker arbetarnas rättigheter. Kommunerna gör stora inköp och deras inköpskriterier formar också förfaringssätten i de företag som erbjuder sina produkter till kommunerna. Rättvis handel är ett internationellt system där odlaren får minst ett garantipris för sina produkter, barnarbete inte bedrivs och odlingen sker på ett sätt som är hållbart med tanke på miljön. Rättvis handel gäller endast produkter som produceras i utvecklingsländer och de rättvisemärkta produkterna konkurrerar därmed inte med närproduktion eller inhemsk produktion. Rättvis handel är ett sätt att främja socialt ansvar inom jordbruksproduktion på ett globalt plan.

För att tilldelas titeln Stad för rättvis handel måste staden ta fem steg och därmed förbinda sig att köpa rättvisemärkta produkter och informera sina invånare om rättvis handel.

För titeln Stad för rättvis handel måste staden uppfylla följande fem kriterier:

För det första ska staden använda rättvisemärkta produkter. Minimikravet är att rättvisemärkt kaffe och te serveras i stadshuset i Pargas och i stadens officiella tillställningar. För detta behövs ett beslut i stadsfullmäktige.

För det andra borde Pargas stad ha en arbetsgrupp för rättvis handel som består av engagerade människor från olika samhällssektorer. Arbetsgruppen har i uppgift att följa upp att staden lever upp till de kriterier som krävs för titeln också efter att ha tilldelats titeln.

För det tredje borde man i en stad i Pargas storlek ha minst fem caféer eller restauranger som serverar rättvisemärkt kaffe och te eller andra rättvisemärkta produkter. Här räknas med också servicestationer, personalrestauranger, hotell, värdshus, restauranger och snabbmatplatser. Att främja användningen av rättvisemärkta produkter passar alltså utmärkt ihop även med att möta de förväntningar som konsumenterna har på ett hållbart resmål.

För det fjärde borde det finnas tolv föreningar, arbetsplatser eller idrottsföreningar i Pargas som förbinder sig att använda rättvisemärkta produkter. Därtill ska också den lokala församlingen använda rättvisemärkta produkter. Pargas kyrkliga samfällighet är redan engagerad i arbetet för rättvis handel.

För det femte ska en stad för rättvis handel främja etisk konsumtion och hållbar utveckling i sin kommunikation och i sina upphandlingar, något som även stödjer Pargas stads strategi. En stad för rättvis handel deltar på ett valfritt sätt i veckan för rättvis handel som anordnas en gång om året, till exempel genom att i sina skolor och daghem servera rättvisemärkta bananer som mellanmål.

Vi föreslår att Pargas stad planerar och genomför de åtgärder som behövs för att Pargas stad ska kunna främja hållbar utveckling i enlighet med målen i sin stadsstrategi och tilldelas titeln Stad för rättvis handel."

Stadsstyrelsen 24.02.2020 § 27

Beredare
Föredragande

Stadsjurist Monica Avellan, tfn 044 358 5727
Stadsdirektör Patrik Nygrén, tfn 040 511 4383
fornamn.efternamn@pargas.fi

Enligt Reilu kauppa ry - Rättvis handel rf finns det i Finland just nu 16 kommuner som är kommuner som tilldelats titeln stad/kommun för rättvis handel. De flesta av dem är större kommuner såsom Helsingfors, Joensuu, Esbo, Jyväskylä, Åbo, Vanda, Tammerfors och Björneborg. Några mindre kommuner såsom Utajärvi, Lojo och Viitasaari är också kommuner för rättvis handel. Föreningen för rättvis handel har gått ut med ett upprop om att man i Finland ska engagera sig för att få flera kommuner att gå med i organisationen för Rättvis handel rf.

För att tilldelas titeln Stad för rättvis handel måste staden ta fem steg och därmed förbinda sig att köpa rättvisemärkta produkter och informera sina invånare om rättvis handel.

För titeln Stad för rättvis handel måste staden uppfylla följande fem kriterier:

För det första ska staden använda rättvisemärkta produkter. Minimikravet är att rättvisemärkt kaffe och te serveras i stadshuset i Pargas och på stadens officiella tillställningar, enligt motionen. Serveringen i stadshuset sköts inte av staden utan av ett privat företag. Det är ytterst utmanande att få kosthållsverksamheten i stadshuset att bära sig ekonomiskt, och ett företag har redan sett sig tvunget att lägga ned sin verksamhet pga. bristande lönsamhet. Stadens anställda betalar själva för det som serveras dem i stadshuset, och en prishöjning pga. att rättvisemärkta produkter används inverkar negativt på möjligheterna för servering i stadshuset. Det är ändå högst betydelsefullt att det finns en matservering i stadshuset, en servering som gör det möjligt för de anställda att umgås och utbyta tankar under arbetsdagen.

För det andra borde Pargas stad ha en arbetsgrupp för rättvis handel som består av engagerade människor från olika samhällssektorer. Arbetsgruppen har i uppgift att följa upp att staden lever upp till de kriterier som krävs för titeln också efter att ha tilldelats titeln. Själva tillsättandet av en arbetsgrupp är väl möjligt förutsatt att det finns tillräckligt många intresserade som vill engagera sig i rättvis handel. Hur en sådan arbetsgrupp ska inplaceras i stadens organisation är en fråga som närmast stadsstyrelsen borde ta ställning till om Pargas blir en stad för rättvis handel.

För det tredje borde man i en stad i Pargas storlek ha minst fem caféer eller restauranger som serverar rättvisemärkt kaffe och te eller andra rättvisemärkta produkter. Här räknas med också servicestationer, personalrestauranger, hotell, värdshus, restauranger och snabbmatsplatser. Därför har beredaren vänt sig till Väståbolands företagare rf för att få deras ställningstagande i ärendet.

Från företagarföreningen meddelar man att föreningen redan tidigare också har

fått en förfrågan om att arbeta för miljöfrämjande företagsamhet. Väståbolands företagare meddelar att föreningen snarare vill uppmuntra företag, staden och andra organisationer att använda lokala råvaror och andra varor än att strikt gå in för rättvisemärkta produkter.

För det fjärde borde det finnas tolv föreningar, arbetsplatser eller idrottsföreningar i Pargas som förbinder sig att använda rättvisemärkta produkter. Därtill ska också den lokala församlingen använda rättvisemärkta produkter. Pargas kyrkliga samfällighet är redan engagerad i arbetet för rättvis handel, och använder rättvisemärkta produkter i någon utsträckning.

För det femte ska en stad för rättvis handel främja etisk konsumtion och hållbar utveckling i sin kommunikation och i sina upphandlingar, något som även stöder Pargas stads strategi enligt motionen. Här måste ändå konstateras, att hållbar utveckling i och för sig är Pargas brand enligt Pargas stads handlingsplan 2018 - 2021. Men betoningen ligger på miljöbefrämjande arbete som görs i staden, t.ex. Skärgårdshavets biosfärområde, och Qvidja gårds utveckling. Skärgårdskultur och Östersjön används aktivt i marknadsföringen av staden, enligt den strategiska handlingsplanen. Den här infallsvinkeln till hållbar utveckling enligt handlingsplanen är inte nära rättvisemärkt handel, utan har andra betoningar.

En stad för rättvis handel deltar på ett valfritt sätt i veckan för rättvis handel som anordnas en gång om året, till exempel genom att i sina skolor och daghem servera rättvisemärkta bananer som mellanmål. Skol- och daghemsmaten produceras av Kaarea Oy, som är ett kommunägt bolag, men användningen av rättvisemärkta produkter beror på bolagets överväganden.

I dessa tider av hårt ansträngd kommunal ekonomi ligger stadsförvaltningens fokus på sparåtgärder, och de ekonomiska och personella resurserna inriktas på sådana åtgärder. Att det i Finland endast är 16 av landets flera än 300 kommuner som har tilldelats titeln stad/kommun för rättvis handel visar att det inte just nu råder gynnsamma förhållanden för att genomföra ett sådant projekt på kommunal nivå. Personer som i Pargas stad är engagerade i rättvis handel kan genom föreningar, arbetsplatser och Pargas kyrkliga samfällighet arbeta för rättvis handel och användandet av rättvisemärkta produkter, även om resurserna inte räcker till genomförandet av ett kommunalt projekt för rättvis handel.

Förslag

Stadsfullmäktige tar del av ovanstående och förklarar motionen slutbehandlad.

Beslut

Under diskussionen föreslog Helena Särkijärvi, understödd av Nina Söderlund, att "ärendet återremitteras för beredning så att man med anledning av motionen begär ett utlåtande av Skärgårdshavets biosfärområde om huruvida det är möjligt att uppnå titeln Stad för rättvis handel koordinerat av biosfärsområdet senast 2023".

Ordförande konstaterade att Helena Särkijärvi under diskussionen hade gjort ett understött motförslag. Därför ska stadsstyrelsen rösta om föredragandens förslag och Helena Särkijärvis förslag. Den som understöder föredragandens förslag röstar Ja och den som understöder Helena Särkijärvis förslag röstar Nej. Omröstningen sker genom namnupprop.

Stadsstyrelsen godkände ordförandens förslag till omröstningsförfarande.

Vid omröstningen gavs

Ja-röster 4

Bilaga

9 Omröstningsprotokoll

Ordförande konstaterade att stadsstyrelsen hade beslutat remittera ärendet i enlighet med Helena Särkijärvis förslag.

Stadsstyrelsen 28.03.2022 § 88

Beredare

Förvaltningschef Hanna-Maria Grandell, tfn 050 473 9910
fornamn.efternamn@pargas.fi

Sedan ärendet senast behandlades har beredningen av ärendet fortsatt. Kommunerna och städerna för rättvis handel bildar tillsammans ett internationellt nätverk och titeln tilldelas kommuner och städer som har förbundit sig till etisk och hållbar konsumtion i enlighet med Agenda 2030.

Som kommun för rättvis handel är kommunen en del av kommunernas nätverk där man jobbar tillsammans mot samma mål. I Finland finns det 16 städer och kommuner för rättvis handel, i hela världen mer än 2 000.

För att tilldelas titeln måste kommunen eller staden uppfylla kriterierna för rättvis handel som beskrivs i beredningen ovan. Titeln beviljas för ett år i sänder när kriterierna uppfylls. Kriterierna omfattar utöver de kommunala beslutsfattarnas engagemang även kommunens informationsarbete och upphandlingar. Utöver de kommunala beslutsfattarna behöver hela samhället involveras, och aktiva kommuninvånare har en nyckelroll.

Titeln Kommun eller stad för rättvis handel innebär ett samarbete mellan kommunen, det lokala näringslivet och det civila samhället, och arbetet ska ledas av en arbetsgrupp för rättvis handel med representanter för olika delar av lokalsamhället.

Ifall Pargas i något skede söker titeln Stad för rättvis handel, måste ett beslut om detta fattas i stadsfullmäktige. I och med titeln förbinder sig staden till exempel att vid sina egna tillställningar servera rättvist producerat kaffe och te samt att informera sina invånare om rättvis handel. Staden borde också till exempel på biblioteket ordna en infopunkt där information om systemet för rättvis handel delas ut. Ett viktigt kriterium för titeln är dessutom att andelen hållbara upphandlingar ska ökas och verksamheten utvecklas kontinuerligt.

Pargas stad ser hållbar utveckling som en mycket angelägen fråga, men för närvarande har staden inte möjlighet att avsätta en lämplig resurs eller skapa en fungerande modell för att främja rättvis handel. Samtidigt hindrar det strama ekonomiska läget inköp av dyrare produkter t.ex. till stadshusets café/matsal.

Denna motion har redan besvarats på ett mycket grundligt sätt i samband med den tidigare behandlingen genom att räkna upp kriterierna för titeln i fem olika punkter. Saken i sig har inte ändrats när det gäller dessa fakta, och förslaget är att tills vidare avstå från att söka titeln Stad för rättvis handel.

Saken har även utretts genom att en företrädare för Skärgårdshavets biosfärområde konsulterats. De har en stark vilja att medverka i att föra saken framåt i ett senare skede, om staden hittar en person som kan leda detta arbete. För en liten organisation är det dock inte möjligt att utse en egen ledare för projektet.

På det hela taget kan samarbete med lokala företagare i denna fråga vara möjligt på längre sikt. Saken kan tas upp på nytt ännu under den pågående fullmäktigeperioden när den nya organisationen tar form, om det finns ett bredare stöd för den. Samtidigt är det bra att i större utsträckning kartlägga de lokala caféernas och restaurangernas inställning till saken.

Föredragande	Stadsdirektör Patrik Nygrén, tfn 040 511 4383 fornamn.efternamn@pargas.fi
Beslutsförslag	Stadsstyrelsen beslutar att godkänna förvaltningstjänsters redogörelse och föreslå att fullmäktige förklarar motionen slutbehandlad.
Beslut	Förslaget godkändes.
Delgivning	Efter stadsfullmäktiges beslut: Ledningsgruppen, motionsställaren

Stadsfullmäktige 25.04.2022 § 36
356/04.04.01/2022

Beslutsförslag	Stadsfullmäktige 1) beslutar att godkänna den redogörelse som avgetts med anledning av motionen 2) förklarar motionen slutbehandlad.
Beslut	Stadsfullmäktige 1) beslöt att godkänna den redogörelse som avgetts med anledning av motionen 2) förklarade motionen slutbehandlad.
Delgivning	Ledningsgruppen, motionsställaren